

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

II.519.1039.2017II.519.1039.2017.MH

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny

W kręgu mojego zainteresowania pozostaje zagadnienie zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego i zagwarantowania, że orzeczenie sądu w sprawie karnej zostanie wydane na podstawie prawidłowych ustaleń w zakresie okoliczności faktycznych.

W tym kontekście zwracałem się już do Pana Ministra z wystąpieniami postulującymi rozszerzenie zakresu obowiązku nagrywania toku czynności protokołowanych w postępowaniu karnym (w tym rozpraw i posiedzeń)¹. Możliwość taka została przewidziana w art. 147 § 1 k.p.k., zaś przypadki bezwzględnie obligatoryjnego nagrywania wskazuje art. 147 § 2 i 2a k.p.k. Do tego dodać należy przypadek względnej obligatoryjności sporządzenia nagrania wskazany w art. 147 § 2b k.p.k.

W powyższych wystąpieniach wskazywałem m.in. na fakt, że wprowadzenie obligatoryjności nagrywania dźwięku podczas czynności protokołowanych doprowadziłoby do możliwości pełnego odtworzenia wypowiedzi świadków i toku przeprowadzenia innych dowodów na dalszym etapie postępowania karnego, gdyby zaistniała taka potrzeba.

Nagrywanie dźwięku podczas przesłuchania prowadzonego w toku postępowania przygotowawczego pozwoliłoby w szczególności na ograniczenie ryzyka naruszenia praw procesowych osób przesłuchiowanych (zwłaszcza tych występujących bez obrońcy lub pełnomocnika), w tym poprzez znaczne ograniczenie możliwości wywierania

¹ Wystąpienia z dnia 24 października 2017 r. i z dnia 30 listopada 2017 r. (sygn. II.519.1039.2017.MH).

niedozwolonego wpływu na ich treść. Stanowiłoby także wyższy poziom ochrony funkcjonariuszy publicznych, w szczególności policjantów i prokuratorów, przed pomówieniami o nadużycie uprawnień lub niedochowanie obowiązków.

Z kolei nagrywanie toku rozpraw apelacyjnych i kasacyjnych, w toku których co do zasady nie prowadzi się postępowania dowodowego, pozwoliłoby na wierne odtworzenie treści wypowiedzi, stanowisk i wniosków stron postępowania. Choć art. 147 § 2b k.p.k. przewiduje, że zasadą jest nagrywanie rozprawy, szeroko zakreślony wyjątek od tej zasady („chyba że jest to niemożliwe ze względów technicznych”) powoduje, że często nagrywanie nie jest prowadzone. W Sądzie Najwyższym brak nagrywania rozpraw przyjął wręcz formę zasady – w 2018 r. żadna rozprawa kasacyjna nie była rejestrowana za pomocą nagrywania dźwięku, ani obrazu i dźwięku².

Ponownie pragnę podkreślić, że moją intencją nie jest zastąpienie w postępowaniu karnym protokołu „tradycyjnego” protokołem elektronicznym na wzór postępowania cywilnego, czy też wykroczeniowego (art. 157 § 1 k.p.c., art. 37 § 2 pkt 1 k.p.s.w.). Nagranie dźwięku stanowiłoby jedynie załącznik do protokołu pozwalający na rozwianie ewentualnych wątpliwości co do jego zgodności z faktycznym tokiem czynności procesowej (art. 147 § 3a k.p.k.).

Od ponad 2 lat nie otrzymałem odpowiedzi Pana Ministra na wskazane wyżej wystąpienia. Pragnę nadmienić w tym miejscu, że zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich³, organy Państwa, do których zwróci się Rzecznik Praw Obywatelskich są obowiązane współdziałać z nim i udzielać mu pomocy, a w szczególności ustosunkowywać się do ogólnych ocen, uwag i opinii Rzecznika.

Wnioski wpływające do mojego Biura wskazują, że opisywany problem od 2017 r. nie utracił na aktualności. Tymczasem, przeprowadzone od tego czasu zmiany Kodeksu postępowania karnego, w szczególności wprowadzone ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw⁴, całkowicie pomijały tę kwestię.

² Pismo Biura Studiów i Analiz Sądu najwyższego z dnia 27 stycznia 2020 r., sygn. BSA III-055-5/20.

³ Tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 2179.

⁴ Dz. U. z 2019 r., poz. 1694.

Zwracam się zatem ponownie do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do moich postulatów przedstawionych w poprzednich wystąpieniach w tej sprawie (kopie przedkładam w załączeniu) oraz o rozważanie poszerzenia obowiązku nagrywania toku czynności protokolowanych w postępowaniu karnym.

Załączniki:

- wystąpienie dnia 24 października 2017 r. (sygn. II.519.1039.2017.MH).
- wystąpienie z dnia 30 listopada 2017 r. (sygn. II.519.1039.2017.MH).